

Advies Klimaatraad Antwerpen: Veerkracht en weerbaarheid in een veranderend klimaat

Bijeenkomst 29 november 2023

Weerbaarheid, is een belangrijk uitgangspunt in het handelen van de Stad. Antwerpen moet anticiperen op de gevolgen van het veranderende klimaat en hierbij veerkracht en weerbaarheid tonen in het vinden van oplossingen. Geïnspireerd door de Antwerpse Chief Resilience Officer Bart Bruelemans geeft de Klimaatraad vijf adviezen om weerbaarheid tegen klimaatverandering te waarborgen.

Advies 1. Zorg ervoor dat paraatheid / resilience op vlak van klimaat geïntegreerd is in alle bedrijven/afdelingen van de Stad.

Een belangrijk uitgangspunt van weerbaarheid is dat de strategie en het handelen coherent en integraal in een organisatie geïmplementeerd worden. Voor een succesvolle uitvoering is het van belang dat beleid en acties over meerdere afdelingen en bedrijven van de Stad afgestemd worden. Dit geldt ook voor klimaatbeleid. De effecten van maatregelen die dienen om klimaatverandering te mitigeren of de Stad voor te bereiden op de gevolgen ervan, verschillen per afdeling en doelgroep. Het is van belang dat resilience-denken wordt toegepast in alle beleidsdomeinen van de Stad om de effectiviteit te vergroten. Benadruk daarom het belang van het Klimaatplan, de visie van de Stad en de urgentie van maatregelen om de veerkracht en weerbaarheid te vergroten.

Advies 2. Breng in kaart welke extreme situaties kunnen voorkomen, welke gevolgen deze kunnen hebben voor de Stad en hoe de Stad zich hierop kan voorbereiden.

Het hoofddoel van weerbaarheid is het voorkomen van negatieve effecten als gevolg van een veranderende of plotselinge situatie. Door gevolgen van problemen en mogelijke maatregelen in kaart te brengen en hier tijdig op in te zetten, wordt het handelingsperspectief duidelijker en nemen weerbaarheid en draagvlak toe.

Maak hierbij gebruik van beschikbare data en vul deze aan waar nodig om de impact van en de mogelijke respons op bijvoorbeeld weersextremen, zoals een langdurige hittegolf of extreme neerslag, of bijvoorbeeld de verspreiding van exoten en potentiële tropische ziekten, te ontcijferen. Breng de gevolgen van verschillende scenario's voor verschillende plekken in de stad in kaart en inventariseer maatregelen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen en beperken. Stem intern eerst af welke (financiële) gevolgen dit kan hebben voor publieke voorzieningen en de weerbaarheid van de inwoners en voor de werking van de diensten zelf.

Zo zal ook door toenemende temperaturen het stedelijk hitte-eiland effect toenemen. Naast het verder in kaart brengen van kritieke(re) gevolgen (vb. impact op woonzorgcentra, sociale dienstverlening ...), kunnen mogelijke oplossingen zoals tuinstraten en toename van het aantal bomen ook op de korte termijn positieve gevolgen hebben op het welzijn van de Antwerpenaar. Zet in op dergelijke maatregelen die op korte termijn al effect genereren en communiceer daar over. Leer van dergelijke projecten om op te schalen en te versnellen.

Advies 3. Informeer en activeer de Antwerpenaar om de veerkracht, weerbaarheid en zelfredzaamheid op individueel niveau te vergroten.

Niet alleen de Stad, maar ook de Antwerpenaar kan maatregelen nemen om zijn of haar veerkracht, weerbaarheid en zelfredzaamheid te vergroten. Zo zal vergroening en waterbuffering op eigen percelen of maximalisatie van eigen energieproductie helpen om de gehele Stad weerbaarder te maken. Communiceer tijdig over de mogelijke gevolgen en

risico's van bijvoorbeeld extreem weer, welke handelingen de Antwerpenaar kan ondernemen en welke ondersteuning de Stad kan bieden.

Advies 4. Zorg voor voldoende veerkracht en weerbaarheid op de lange termijn in 2050 en daarna.

Hoewel de acties in het Klimaatplan gericht zijn op 2030 zijn aanvullende maatregelen naar klimaatneutraliteit en klimaatrobuustheid in 2050 essentieel. Zorg ervoor dat activiteiten en processen voldoende flexibel zijn om veranderende situaties over langere termijn op te vangen (vb. veranderende technieken, inzichten of mentaliteitsverandering). De opgave is groot en vergt ambitieuze maatregelen op korte termijn. Tegelijkertijd moeten maatregelen nu ervoor zorgen dat verdere versterking van de veerkracht en weerbaarheid tegen klimaatverandering na 2030 mogelijk blijft. Zorg voor tijdige en regelmatige evaluatie van de visie en maatregelen en stuur bij als dit nodig is. Zet hierbij in op actieve monitoring en rapportering om bijvoorbeeld verslechtering van de biodiversiteit in de Stad tegen te gaan. Sta open voor feedback uit alle afdelingen en diensten van de Stad om potentiële problemen te signaleren en tijdig te handelen.

Advies 5. Betrek de Antwerpenaar en de vele ervaringsdeskundige stakeholders in de stad actief bij het uitwerken en implementeren van klimaatmaatregelen.

Veerkracht en weerbaarheid van de stad kan verhoogd worden wanneer collectieve expertise wordt aangesproken, en risico's maar ook opportuniteiten vanuit verschillende hoeken in beeld gebracht worden. Dat geldt nog meer bij zogenaamde 'wicked problems' zoals die vaak voorkomen in een veranderend klimaat. Zet daarom ook in op het activeren van bottom-up-input, experimenten, testfases, out-of-the-box-initiatieven enz. door middel van zichtbare participatieprocessen. Dit kan ook het draagvlak voor een klimaatbeleid verhogen.